

L a p s z e m l e.

(Rgh.) **A hangfenék fának mesterséges öregbitése.** Általánosan ismeretes azon körülmény, hogy a vonóshangszerek értéke, eltekintve a készítő mester hirnevétől, illetőleg ügyességétől, első sorban attól függ, hogy azok mily régiek; valamint tagadhatatlan az is, hogy az előző időkből reánk maradt vonós hangszerek hangja sokkal teljesebb, lágyabb és nemesebb, mint azon hangszereké, melyek napjainkban készülnek. A dolgok ezen állása mellett igen természetes, hogy sok fejtörést okozott annak kipuhatólása, hogy minek tulajdonítható a régi vonóshangszerek ezen megbecsülhetlen tulajdonsága és hogy miként lehetne az ujonnan készített hangszereknek is amazok jó tulajdonait megadni.

A mint az e tárgyban tett vizsgálódásokból kiderült, a régi vonóshangszerek nagy értéküket első sorban az időnek köszönhetik. Az évek hosszú során ugyanis a hangfenék, a lehetőségig teljesen kiszárad, e közben elveszti gyanta és olajtartalmát és megszabadul minden más idegen alkatrésztől, minek következtében a farostok a legteljesebb fokban alkalmasak lesznek az „együtt rezgésre„ mi a hangtani törvények szerint a vonóshangszerek főkelléke. Miután ilyen módon sikerült az okot felderíteni, igen természetes, hogy azonnal megindultak a kutatások annak feltalálására, hogy függetlenül az időtől, miként lehetne a hangfenékfát technikai uton öregbiteni, vagyis azt olyan állapotba hozni, a melyben a régi hangszereknél vannak?

Az ezen irányban végzett kísérleteket és tanulmányokat, a mint azt a „Deutsche Forst- und Jagdzeitung“ idei 6. száma közli, végre a kívánt siker koronázta, a mennyiben René stettini hangszergyárosnak sikerült egy eljárást feltalálni, a melynek segélyével a hangfenékfa, a legteljesebb és zengzetesebb hangszerek készítésére azonnal alkalmassá tételhetik.

Nevezett gyárosnak, állítólag óriási sikerrel működő és szabaddalmazott eljárása szerint, a gondosan kiválogatott és teljesen egyenletes rostu hangfenékfa, oly módon rakásoltatik be egy erős vas-kazánba, hogy egymással sehol se érintkezzék s hogy így az a levegővel és a bevezetendő gázokkal minden oldalon szabadon közlekedhessék. E kazánban a hangfenékfa száritott meleg levegő behatásának tétetik ki 12 óra hosszat, miközben nedvességének legutolsó nyomait is elveszti. Ezen művelet befejeztével a kazán légmentesen elzárattván, még egyszer felhevítettik; a felhevített levegő légszivattyu segélyével eltávolítottatik és helyében tiszta éleny lesz a kazánba bebocsátva, mely éleny villanyszikrák segélyével ozonizáltatik. A platin csúcsban végződő villamos vezeték üvegcsőbe beforrasztva, oly módon van a kazánban felállítva, hogy a platin csúcsok között folytonosan erős villamos szik-

rák ugranak ki s így az ozon fejlődés folytonossá válik. A ozonnak 12—24 órai szakadatlan fejlesztése és behatása közben, a hangfenékfa elveszti gyanta és olajtartalmát, valamint a farostok közül is kivonatnak mindazon idegen alkatrészek, melyek a farostok rezgését különben jelentékenyen befolyásolják.

Az ily módon való hangfenékfának kezelése állítólag már gyakorlatilag is alkalmazást talált, s az ilyen módon előkészített hangfenékfából olyan szép és teljes hangú hangszerek készíthetők, a melyek a régi vonóhangszerekkel bátran kiállják a versenyt.

Vidéki levél.

Nadrágon, 1889. augusztus hó.

Tekintetes szerkesztőség! Bükköseink kifakadásuk után ez idén olyanok voltak, mintha a dér forrázta volna le őket.

Jóllehet egy gyenge dér kivételével, több deret nem észleltünk, egy héten át magam is azt hittem, hogy talán nem vettük észre, de mégis volt nagyobb dér.

Azonban a látszólag fagyokozta foltoknak, különösen az előhegységi erdőkben, mindinkább való terjedése és az a körülmény, hogy a levelek inkább az alsó, mint felső ágakon voltak megsérülve, nagyobb figyelemre késztetett és azt találtam, hogy egészen beárnyékolt törzsecskék levelei is ép olyan mértékben vannak megtámadva, mint a szabadon lévők.

Azonkívül azt is észleltem, hogy a magasabb régiókban, a hol a bükk csak akkor fakadt ki, a midőn má. más régiókban a levelek sárgultak, az első 8 nap alatt még zöldek voltak a levelek; később azonban, a midőn dérről már szó sem lehetett, ugyanazon betegség nyomai tüntek fel itt is.

Azon feltevésnek, hogy a dér támadta meg e bükkösöket, ellene szól az is, hogy elegendes állabjainkban a többi lomblevelű fák egyike sem volt megtámadva.